

Direktna akcija

★ NOVA SERIJA ★ BR.21 ★ 7. JUN 2012. GOD ★ BESPLATNO ★

Slobodan pad

Fiskalni savet Republike Srbije: Zamrznuti penzije i plate u javnom sektoru tokom ove i 2013. godine, a PDV povećati sa 18 na 22 odsto.

U Evropskoj uniji je u proteklih godinu dana 1,9 miliona ljudi ostalo bez posla, a nezaposlenost je u aprilu 2012. godine dostigla 10,3 odsto, objavio je Evropski statistički zavod. Procenjuje se da je u EU u aprilu ove godine bilo 24,7 miliona nezaposlenih, od čega 17,4 miliona u evrozoni. Nezaposlenost je u odnosu na mart povećana za 0,1 procennti poen - na 10,3 odsto, dok je u aprilu 2011. godine iznosila 9,5 odsto. Taj rast je u evrozoni još veći, pa je nezaposlenost povećana na 11 odsto u aprilu, što je 1,1 procennti poen više nego godinu dana ranije kada je iznosila 9,9 odsto. Nezaposlenost je najviše povećana u zemljama koje su direktno pogodjene krizom - u Grčkoj - sa 15,2 odsto na 21,7 odsto između februara 2011. i 2012. godine, i u Španiji - sa 20,7 na 24,3 odsto između aprila 2011. i 2012. godine. Veliki rast nezaposlenosti zabeležen je i na Kipru, sa 7,1 na 10,1 odsto. Nezaposlenost među mladima je znatno viša i iznosi 22,4 odsto u EU i 22,2 u evrozoni, pri čemu je najviša u Nemačkoj (7,9 odsto), Austriji (8,9 odsto) i Holandiji (9,4 odsto), a najviša u Grčkoj i Španiji, gde je svaka druga mlada osoba nezaposlena (52,7 odsto i 51,5 odsto). U aprilu 2012. godine u EU je od ukupnog broja nezaposlenih 5,4 miliona bilo mlađe od 25 godina.

Kako će nama da pomognu, kad ne mogu ni sebi?

No, ovako tragični podaci ni najmanje ne obeshrabruju srpsku kompradorsku buržoaziju u njenim nastojanjima da nam put u EU prikaže kao nešto što nema alternativu, odnosno kao nešto što će nas kao društvo izvući iz krize u kojoj se nalazimo već decenijama. Ono što ne mogu da objasne je kako će strukture koje

se nalaze na ivici sloma, sa standardom koji se nalazi u slobodnom padu ka dnu i koje, očigledno, ne mogu da pomognu ni same sebi - kako će, dakle, te strukture pomoći nama? Jasno je da srpska buržoazija nema nikakav odgovor na to pitanje - ona ionako nema svoju volju i bezglavo propagira i sprovodi uputstva koja dobija od šefova na Zapadu. A kako izgledaju ta uputstva? Fiskalni savet Republike Srbije, opskurna institucija za kontrolu državne fiskalne politike sa pozicijom brutalnog neoliberalnog kapitalizma, iznala je direktive za novu vladu: zamrznuti penzije i plate u javnom sektoru tokom ove i 2013. godine, a PDV povećati sa 18 na 22 odsto! Drugim rečima, strvinari koji su doveli do toga da ogroman deo populacije u Evropi i širom sveta bude bez posla ili živi na minimalcu, nastavljaju da čine isto kao i do sad, ne obazirući se na dosadašnje efekte svog delovanja, i zahtevajući, štaviše, da se onima na dnu oduzme i ono malo što imaju.

Uzvikanje parola proglašavaju za terorizam

Srbija, naravno, nije jedina periferna kapitalistička ekonomija u kojoj sve lošija situacija rezultira sve brutalnijim

ponašanjem vladajuće klase. U Hrvatskoj je 28. maja 2012. uhapšena Başak Şahin Duman na granici, na osnovu međunarodne poternice koju je raspisala Turska, i sada joj preti izručenje u državu s najvećim brojem političkih zatvorenika. Državu sa ubedljivo najvećim brojem novinara zatvorenih zbog onog što su pisali. Državu u kojoj su žene primorane da demonstriraju zbog ukidanja na pravo na abortus. Državu u kojoj je mučenje u zatvorima sasvim uobičajena pojava.

Başak je bivša studentkinja medicine Univerziteta u Ankari i dugogodišnja studentska aktivistkinja. Uhapšena je 2004. na studentskom protestu u Ankari protiv novih „antiterorističkih“ zakona u Turskoj koji omogućavaju osudu za terorizam za svaki tip aktivizma koji uključuje kritiku vlasti. Paradoksalno, Başak je zajedno sa sa još 45 studenata optužena po tom istom zakonu i, u procesu poznatom kao „Proces 46“, osuđena 2010. godine na šest godina i tri meseca zatvora - za terorizam! Kao jedini dokaz „terorističkih“ aktivnosti osuđenih bilo je to što su na protestu „uzvikivali parole“, što se otvoreno navodi i u presudi.

Ojačavanje represije na Balkanu, ali i širom sveta, ne treba da čudi - ona je signal propasti sistema koji se dalje može održavati samo brutalnom silom. To je jasan znak da su njegovi dani odbrojani. Zato je više nego ikada potrebno da se solidarno i borbeno odgovori na nasilje gazda i da se u toj borbi postave osnove za izgradnju slobodarskog, samoupravnog, bezdržavnog, komunističkog društva

Sloboda za Başak

NATO sudi po Srbiji

Kako srpska kompradorska vlast štiti svoje inostrane gazde.

DEMONSTRANT OMETA SLUŽBENO LICE U VRŠENJU DUŽNOSTI

Dan pred završavanje ovog broja, Ratibor Trivunac, pripadnik Anarhoh-sindikalističke inicijative i jedan od članova uredništva Direktne akcije, dobio je poziv na suđenje zbog navodnog krivičnog dela iz člana 23, stav 1, Zakona o javnom redu i miru, koji se odnosi na „dela ometanja ovlašćenog službenog lica u obavljanju poslova bezbednosti ili održavanja javnog reda i mira”, za koje je predviđena kazna zatvora od šest meseci do tri godine.

Za kakav je prestup optužen Trivunac i kakav je to važan „bezbednosni” posao obavljalo navedeno službeno lice, u kome je navodno ometano? Trivunac je bio jedan od stotinak učesnika protesta protiv NATO samita koji je sredinom juna prošle godine održan u Beogradu, pre tačno godinu dana. Ovaj miran protest 11. juna 2011. na platou ispred Sava centra bio je prekinut brutalnom intervencijom policije. Na protestu je bilo transparenta, megafona i povika protiv NATO-a. Međutim, jasno je da nekoliko živopisno saopštenih kvalifikacija na račun NATO-a nikako ne može biti podvedeno pod nasilno, a još manje pod neprimereno ponašanje. Tim pre ukoliko se ima u vidu da su povici, slogan i psovke bili upućeni jednom zločinačkom militarističkom servisu koji se nalazi u službi krupnog kapitala i koji je odlučio da svoj skup upriliči upravo u zemlji po kojoj

je prosipao radioaktivne bombe, uništavao industriju i sejao strah i pustoš. Evidentno je, a to pokazuju i brojne fotografije i video snimci dostupni u stampi i na internetu, da je skup bio mirnog karaktera. Uprkos svemu, policija se okomila na nekolicinu demonstranata za koje je navodno ustanovila da su inicijatori skupa, brutalno ih pohapsila i zatvorila.

Prvo biju, a onda ti sude

Anti-NATO kampanja je od svog nastanka nailazila na čitav niz zabranu i prepreka režiranih, sasvim izvesno, u mračnim biroima državnih obaveštajnih službi. Ovo je bilo naročito očigledno uoči samog početka NATO konferencije u Beogradu, u načinu na koji je država preko svoje represivne aparature pokušala da onemogući čak i najbenignije oblike protesta protiv ove sramne konferencije. Od početka aktivnosti Anti-NATO kampanje, kao relativno široke progresivne platforme za organizovanje demonstracija protiv održavanja NATO samita u Beogradu, policija je vršila pritisak na njene aktiviste putem čestih privođenja i pozivanjem na informativne razgovore, dok su, s druge strane, mediji, kao po dogovoru prečutkivali kako informacije o održavanju NATO konferencije, tako i o aktivnostima Anti-NATO kampanje, sprečavajući

da bilo kakve relevantne informacije dođu do javnosti.

Iz pokazane namere tužilaštva da sudi Anti-NATO aktivistima jasno je da država i njene službe „bezbednosti“ žele da pokažu lojalnost svojim imperijalističkim gazdama. Isto kao što im je prošle godine zadatak bio da se NATO ubice osećaju zaštićeno i bezbedno tokom svog skupa u Beogradu. Pouka ovih događaja je da će svako ko u Srbiji sa progresivnih pozicija dovede u pitanje delovanje NATO kriminalaca biti pravno procesuiran, zatvaran, hapšen i maltretiran.

Sve ovo se dešava kao deo sinhronizovanog opštег policijsko-sudskog pritiska na antikapitalističke aktiviste u Srbiji. Podsetićemo da je pre nekoliko meseci obnovljeno suđenje beogradskim anarchistima zbog navodnog napada na zgradu ambasade Grčke, kao i da je pokrenuta krivična istraga protiv studenata koji su prošle jeseni učestvovali u blokadama fakulteta. To nije kraj i jasno je da će se na udaru naći svako ko se usudi da dovede u pitanje ili na bilo koji način ugrozi kompradorsku poziciju ovađnje buržoazije. Bez obzira da li to čini protestom protiv NATO ili nekom drugom aktivnošću usmerenom protiv poretku koji počiva na brutalnom izrabljivanju.

Moramo se suprotstaviti političkoj represiji, jer će samo snažan pritisak javnosti moći da zaštiti one koji su izloženi političkim progonima, kojih će očigledno biti sve više.

A.B.

Da li ste znali

...da polovina ljudi u zemljama u razvoju pati od zdravstvenih problema izazvanih nedostatkom vode i odgovarajućih sanitarnih uslova?

Direktna akcija se finansira vašim donacijama. Svakome ko pomogne sa više od 500 dinara slaćemo DA na kućnu adresu u narednih šest meseci.

NATO – Savremeni Wehrmacht

КУЦ! КУЦ!

...Ko je?

ДЕМОКРАТИЈА!

NATO je osnovan 1949. godine, kao vojni savez, prvenstveno namenjen lakšem obraćunavanju sa Sovjetskim savezom i njegovim satelitima. Iako se članice NATO deklarišu kao branitelji „slobode i demokratije“, poznato je da je jedna od zemalja osnivača ovog vojnog saveza bio Portugal, pod vlašću fašističkog diktatora Antonija Salazara. Članice NATO su isto tako već ranih 50-ih godina počele ekonomsku i vojnu saradnju sa Frankovom Španijom.

U borbi protiv SSSR, jedan od projekata NATO je bila i operacija „Gladio“ koja je obuhvatala formiranje fašističkih terorističkih organizacija u evropskim zemljama. Ove grupe su obučavane da pokrenu gerilsku borbu u slučaju dolaska komunista na vlast, a u sklopu svojih aktivnosti vršile su terorističke napade protiv civilnog stanovništva u Italiji, Belgiji, Nemačkoj i drugim zemljama, koji su kasnije bili pripisivani levičarskim organizacijama. Na taj način je diskreditovana levica i istvorenno stvarana atmosfera straha među stanovništvom, čime je pravdana sve veća državna represija.

Paralelno sa operacijom „Gladio“, tajne službe država članica NATO su finansijski, politički, vojno i logistički

pružale podršku raznim desničarskim paravojnim organizacijama i fašističkim pučistima, poput onih u Iranu 1953 godine, u DR Kongo 1960, u Grčkoj 1967, prilikom Pinočiovog puča u Čileu 1973, itd. CIA je finasirala i jedinice mudžahedina u Avganistanu 1980-ih protiv sovjetske vojske. U novije vreme poznatija je njihova podrška puču u Venecueli 2002. godine, kao i pomaganje brojnih „plišanih“ i „narandžastih“ „revolucija“ u Evropi. Vrlo je prepoznatljiv „rukopis“ ove službe i u nedavnim dešavanjima u severnoafričkim zemljama.

Trgovci oružjem

Zahvaljujući NATO standardizaciji lako i teškog naoružanja, države koje pristupaju NATO moraju da zamene svoje dotadašnje naoružanje sa novim naoružanjem koje kupuju od vojno-industrijskih koncerna kao što su General Dynamics, Heckler & Koch, Lockheed Martin itd. Same članice NATO se oslobođaju zastarelog naoružanja prodajom i obilatim korišćenjem u mnogim ratovima, koje smo nabrojali u dodatku.

Samo je bombardovanje SR Jugoslavije, sarkastično nazvano „Milosrdni anđeo“ pričinilo materijalnu štetu od između 30 i 100 milijardi dolara, dok se ljudske žrtve procenjuju između 2.200-3.500 mrtvih i više od 5.000 ranjenih. Broj obolelih od kancera se u godinama posle bombardovanja učetvorostručio.

NATO nije ništa drugo nego vojni servis imperijalističke osvajačke mašinerije, čije aktivnosti planira i osmišljava globalna finansijska elita. Ostvarujući i braneći privilegije ekstremno bogate planetarne oligarhije, NATO, taj savremeni pandan oružanim snagama fašizma iz vremena Drugog svetskog rata, donosi samo razaranje, patnju i smrt širom sveta.

Libije tokom 1980-ih; građanski rat u Libanu 1982; Foklandski rat 1982; invazija Grenade 1983; invazija Paname 1989; Zalivski rat 1991; intervencija u Bosni i Hrvatskoj 1995; građanski rat u Somaliji 1992; bombardovanje Iraka tokom 90-ih; invazija Haitija 1994; bombardovanje Avganistana i Sudana 1998; bombardovanje SR Jugoslavije 1999; drugi građanski rat u Liberiji 1999; građanski rat u Sijera Leoneu 2000; rat u Avganistanu 2001; rat u Somaliji 2002; Prvi građanski rat u Obali Slonovače 2002; rat u Iraku 2003, rat u Pakistanu 2004; pobuna na Haitiju 2004; rat u Čadu 2005; intervencija po zemljama Sahare 2007; intervencija u Jemenu 2010; Drugi građanski rat u Obali Slonovače 2010; Libijski građanski rat 2011, itd.

Gde je NATO, tu je rat

Korejski rat 1950 godine; prvi Indokineski rat 1950; Mau-mau ustakan u Keniji 1952; Drugi Indokineski rat (poznati kao Vijetnamski rat) 1953; građanski rat u Laosu 1953; Alžirski oslobodilački rat 1954; Izraelsko-arapski rat (Suecka kriza) 1956; Invazija na zaliv svinja na Kubi 1959; Kongo 1960; Tunis 1961; Indonežansko-malezijski rat 1962; pobuna u Omanu 1962; invazija na Dominikansku republiku 1965; Treći izraelsko-arapski rat 1967; Severna Irska 1968; pobuna u Filipinima 1969; građanski rat u Kambodži 1970; Četvrti izraelsko-arapski rat 1973; invazija Kipra 1974; građanski rat u Angoli 1975; Zair 1978; Libijsko-čađski rat 1978; Iračko-iranski rat 1980; građanski rat u Nikaragvi 1981; bombardovanje

Bigzovi vs. Bizgovi

Poštovani čitaoci, neposredno pred zaključenje ovog broja »Direktne akcije«, pod naznakom hitno, sve domaće i strane novinske agencije prenele su vest o mučkom napadu na stadion fudbalskog kluba »Rad« na Banjici. Akciju su izveli rokeri, kvaziometnici i bruslijevi poznati po konspirativnom okupljanju u prostorijama na vrhu nekadašnje zgrade »Bigza«. Vest prenosimo u celosti, bez redakcijske intervencije:

FK »RAD« JE U OPASNOSTI!

„U nedelju rano ujutru, grupa takozvanih padavičara, pajdomana i izroda iz »Bigza«, okupljenih oko klubova »U zmajevom gnezdu« i »BIGZ Scena«, prepoznatih od očevidaca, štanglama je napala obezbeđenje stadiona na Banjici, porazbijala stakla na ulazu, spalila veći deo tribina i oskrnavila travu na terenu.

Umesto da uprava zaštiti navijačku grupu »Junajted fors – Gvozdeni odred« koja je ovim incidentom najviše ugrožena, oni su naložili zatvaranje fudbalskog kluba i rušenje stadiona »Rad« i sportskog centra »Banjica« u roku od samo tri dana, a za sutra su zakazali sastanke na kojima će se razmatrati i druge mere. Kako nezvanično saznajemo, radi se o zabrani navijanja za Noleta Đokovića, istaknutog navijača »Rada«, koji je često proslavljaо pobede šenlučeći na biciklu po beogradskim ulicama, odevan u majicu sa grbom ovog pitomog fudbalskog kluba. Takođe će stupiti na snagu i kastracija i trajna zabrana izlaska na ulicu za sve pripadnike navijačke grupe »Junajted fors« i to u svakodnevnom 23-časovnom intervalu od 10 ujutru do 9 ujutru sledećeg dana. Drugim rečima, ukoliko bi napadači iz »Bigza« uspeli u svojoj nameri, stadion »Rada« na Banjici, kao neformalni kulturni centar beogradske naci omladine, prestao bi da postoji.

Inače, napad se dogodio kada na tribinama pomenutog stadiona (kao ni u rođačkim zgradama BIA i VMA, koje se nalaze u neposrednom komšiluku), nije nikog bilo, i ne postoji niti jedna stvar koja povezuje navijače »Rada« sa ovim napadom.

Trebalo bi da raširimo ovu vest ne samo među onima koji se šišaju na čelavo, slave Firera, na smrt prebijaju romsku decu i po vozovima kolju navijače iz komšijskih klubova, već i među svim onim belim ljudima koji su ponosni na svoju čistokrvnu i rasnu pripadnost.“

Direktnu akciju možete nabaviti na sledećim mestima:

BEOGRAD: Kulturni centri REX i CZKD; Knjižare BARABA, PLATO i BEOPOLIS; Kafići BROD, BRAT FIDEL i BRAT ČE.

KRAGUJEVAC: Kafane MAGMA i MARKO.

SREMSKA MITROVICA: Knjižara BUKBAR.

UŽICE: Kafić KUĆA ČAJA. **NIŠ:** Udruženje ŽENSKI PROSTOR. **ZAJEČAR:** Omladinski centar ZAJEČAR. **NOVI SAD:** Knjižare NUBLU i MALA VELIKA KNJIGA.

Vesti iz međunarodnog radničkog pokreta: U Madridu počele akcije pripreme za generalni štrajk

29. maj. Akcijama mobilisanja za generalni štrajk, koje su zakazane za period od 29. maja do 15. juna, odazvalo se nekoliko strukovnih sekacija madriskog sindikata CNT. Konferencija za stvaranje jedinstvenog štrajkačkog bloka počela je time što se nekoliko stotina demonstranata okupilo ispred Ministarstva zdravljia, stvarajući ogromnu buku i deleći propagandni materijal prolaznicima. Nakon sat i po vremena, kada se demonstrantima priključilo još ljudi, masa se prenestila ispred Ministarstva prosvete, gde se nastavilo sa galatom i uzviciima. Posle okupljanja za ručak u parku Retiro, demonstranti su nastavili pohod kroz Madrid i, prema rečima iz izveštaja CNT-a objavljenom na sajtu Međunarodnog udruženja radnika i radnica, „čistili sve pred sobom“. Prilikom prolaska pored Nacionalne banke, sudeći po proizvedenoj buci, bes je na tom mestu bio najočigledniji. Protestni marš je završen na trgu Puerta del Sol. Demonstrantima je upućen poziv da se nastavi sa ovakvim akcijama sve do novog generalnog štrajka koji je usmeren, kako se navodi u izveštaju CNT-a – „protiv reformi koje ukidaju prava radnika, protiv plaćanja lečenja,

protiv mera štednje u javnim službama, protiv diktature banaka i kapitala, protiv fašističke reforme krivičnog zakona, protiv političkih stranaka koje nas nikada nisu predstavljale, za generalni štrajk kojim će biti dokrajčena kapitalistička mizerija!“

Neonacistima preselo marširanje po Hamburgu

2. jun. Grupa od oko 700 neonacista pokušala je da organizuje paradu pod sloganom „Dan nemačke budućnosti“, ali njihov marš blokiralo je nekoliko hiljada antifašista koji su postavili barikade i time drastično skratili planiranu rutu ove groteskne svite. Kad je policija pokušala da ukloni barikade, došlo je do sukoba s antifašistima, prilikom kojih je zapaljeno nekoliko automobila i policijskih vozila. Policajci nisu mogli da odblokiraju put, iako su u velikoj meri uspeli da ugase požare vođenim topovima. „Bilo je jednostavno previše kontrademonstranata“, izjavio je portparol policije. Više od 1.000 policajaca i policijskih helikoptera pokušavalo je da kontroliše sukob suprotstavljenih grupacija. Nakon što je policija

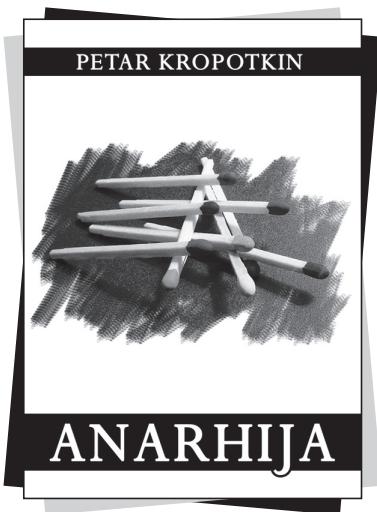
počela da koristi vodene topove, antifašisti su ih napalikamenjem, bocama i raznim pirotehničkim sredstvima. Policija je izvestila da je povređeno 19 policajaca, a uhapšeno je više od 700 ljudi. U odvojenom incidentu, u rano jutro tog dana spaljeno je osam policijskih kombija i tri vozila.

Anarhistička zaštava postavljena na zgradu sedišta Škotske banke

Grupa koja sebe naziva „Potpuni komunizam za Škotsku“ saopštila je da su 3. juna njeni pripadnici upali u sedište Škotske banke u Edinburgu, koja je od pre nekoliko godina deo banke HBOS. Oni tvrde da su u banci proveli više od dva sata „istražujući njenu unutrašnjost“, a potom na krovu zgrade, skinuli barjak banke i istakli crveno-crnu anarhokomunističku zastavu. Uprkos tome što izvor iz banke tvrdi da je ulazak u njene prostorije nemoguć, anonimni predstavnik ove misteriozne grupe je rekao: „Nećemo otkriti kako smo ušli. Alarm se nije oglasio. Videli smo dvojicu iz obezbeđenja kad smo izlazili iz banke, i oni su verovatno videli nas, ali mi se tu ionako više nismo zadržavali.“

Centar za liberterske studije predstavlja: Petar Kropotkin: Anarhija

Brošura sadrži tri Kropotkinova teksta o o anarhizmu, odnosu između anarhizma i sindikalizma, i enciklopedijsku odrednicu o anarhizmu koju je Kropotkin 1910. napisao za enciklopediju Britanika.

Cena: 200 din.

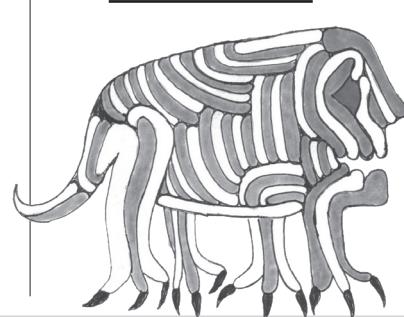
Publikacije CLS-a možeš naći u svim boljim knjižarama ili naručiti direktno od nas:

e-mail: cls@inicijativa.org
web: www.inicijativa.org/tiki/cl

Sindikalna konfederacija Anarhosindikalistička inicijativa (ASI) je propagandno-borbena anarhistička revolucionarna sindikalna organizacija, koja se bori za društvo bazirano na individualnoj i kolektivnoj slobodi, ravnopravnosti i solidarnosti, lišeno svih oblika represije, hijerarhije i vlasti čoveka nad čovekom.

ASI je Sekcija Međunarodnog udruženja radnika i radnica (MUR-AIT-IWA)

Direktna akcija nastavlja tradiciju časopisa Hleb i sloboda, čiji je prvi broj štampan 1905. u Beogradu

CIP: 329/497.11
ISSN 1821-0813
COBISS.SR-ID
107264780

Uredništvo: Kosta Ristić, Ratibor Trivunac, Tadej Kurepa, Milan Lukić, Slobodan Stamenović i Aleksandar Belčević (**odgovorni urednik**)

Priloge i pisma slati na kontakt adresu.
Kontakt: CLS (DA), Poštanski pretinac 6,
11077 Beograd, Srbija
tel. 063/9382-382
e-mail: da@inicijativa.org
web: www.inicijativa.org
Rukopisi ne gore.
Tiraž: 1000

Denketove šifrovane riječi

1. popularna radijska voditeljka, radi u tandemu sa poddraganom;
2. biseksualni zon; 3. godišnje doba, dolazi posle rigoproleća;
4. Cija od miloće, slična je dragiciji; 5. indijanski bog, batali tu; 6. Šegabajzerov brat; 7. šumska životinja, nije merakvuk; 8. bosanski pevač, merlinsaurus; 9. slična je mrsnici; 10. metafizička staza;
11. homoseksualni zir; 12. vrsta reptilače.

Rešenja iz prošlog broja:

1. svemir; 2. avgust; 3. Kostarika; 4. mačeta; 5. trihineliza;
6. Nemica; 7. ubrus; 8. kačamak; 9. barbiturati; 10. Odiseja;
11. artičoka; 12. Maratonac.

